

ƏSİR DÜŞƏRGƏSİ

“Özümü tualetə atıb boğulmaq yeganə xilas yolu idi..”

(Əvvəli ötən saylarımızda)

III hissədə:

- Yun kolqotkası yanıb, baldırına yapışmış, açıq topuqlarında palçıq, qan və ət bir-birinə qarışmışdı... və ən dəhşətli o idi ki, heç nə hiss etmirdi! Ümumiyyətlə, bədənini hiss etmirdi...
- İndi darısqal, taxta tualetin ortasındakı kiçik dəlikdən nəcislə dolu quyuya atılıb boğulmaq qadının yeganə xilas yolu idi...

III hissə

- O biri qadınla necə davranırdılar?
- Onu çox incitmirdilər, çünki tabe olurdu...

- Ümumi halı necə idi?
- Heç nə olmamışdı. Jacketini qucağına basıb, ağlayırdı. Həm də o, mülkü paltarda idi. Nə silahdan istifadə etməyi bacarır, nə də can atırdı...

- Erməni dilini necə, bilirdi?
- Yox, bilmirdi. Biz Hadruta çatanda aşağıdan atışma səsi gəlirdi, başa düşdüm ki, artıq bizimkilər çatıblar... Biz də çatdıq Hadrutun girəcəyinə... Bura yaşayış məntəqəsi idi. Ermənilər qadın-kişili maşına hücum etdilər. Bir kişi maşına qalxıb, boynumun arxasından tutub necə vurdusa, yerimdə çevrildim... 2-3 dəqiqə belə döyüldüm... Maşını tez sürdülər ki, ola bilsin aşağıdakılar kəndi azad edib, Hadruta qədər irəliləsinlər...

Və gördüyü ilk əsir düşərgəsini təsvir edir:

- Yaşayış yeri deyildi, daha çox sexi xatırladırdı... İkimərtəbəli yer idi, danışıqlardan hiss edirdim ki, ikinci mərtəbədə qərargahları yerləşir. Onların rəhbər adlandırdıqları adam yuxarıdan düşüb gəlirdi. Sırası olmayanlar da ora qalxıb-düşürdülər... Azərbaycanca təmiz danışan yerli ermənilər gəlib başlayırdılar ki, “Qarabağ bizimdir!” Mənə əzmək, psixoloji basqı...Və döyülmək...

- Döyəkən adətən nədən istifadə edirdilər?

- Heç nədən istifadə etmirdilər, ancaq yumruq, təpik və... qaldıraraq, yerə çırpmaq... Vüsalə, qızım, qadını döymək asandır. Axı biz əlbəyaxa döyüş növlərini də bilmirik ki, bədəni möhkəmləndək, zərbələr qarşısında müvazinətimizi saxlayaq... Qadın bir şillədən, təpikdən yerə yıxıla bilir... Amma onu mütləq demək istəyirəm ki, zərbələr qarşısında nə qədər büdrəsəm, yıxılısam da, ağrı hiss etmirdim... Gərginlikdən idi...

- Burada necə, ikinizə də eyni yanaşırdılar?

- Ona bir neçə şillə vurur, məni isə möhkəm döyürdülər... Mən düşməni qarşısında özümü sındırmır, sakit dayanırdım. O isə yüksək səslə ağlayırdı. Ermənilər də bir neçə şillə vurub, “ağlayıb zəhləmizi tökmə”, deyirdilər. Onlar “biz sənə səsinə əsəbiləşirik, özün üçün səssiz ağla” deyəndən sonra isə o, ümumiyyətlə, bərkədən ağlamadı. Ermənilər də onu mənə göstərərək deyirdilər ki, “ay fahişə, görürsən o qadın sakitcə oturub öz gününə ağlayır. Sən isə “sterva” fahişəsən! Bu günündə də gözündən yaş çıxır, hələ bizimlə söz də güləşdirirsen! Niyə dillənmişən?” Nə soruşurdularsa, Müşkünaz dərhal cavab verirdi. Mənim “bilmirəm” dediyim

suallara da cavablandırırdı. Onlar da təsdiqini mənədən istəyirdilər, görmədiyimi, xəbərim olmadığını deyirdim... Gizlətdiyimi başa düşüb, döyür, işgəncə verirdilər...

Yayda ermənilər kəndə hücum edəndə onlardan bir nəfər ağır yaralı biz tərəfdə qalmışdı, sonra vəfat etdi... Beş nəfərimizi öldürmüşdülər deyə biz də acıqlı idik... Bir oğlan gəlib həmin yaralıyı soruşdu, əmim oğludu, harada dəfn eləmişiniz, gedib çıxardıb, götürmək istəyirəm dedi... Mən onun harada dəfn edildiyini də dəqiq bilir, amma susurdum. Susanda, “bilmirəm,

görmədim” deyəndə də amansızlıqla döyürdülər. Əmisi oğlunu axtaran erməni məni yerdən qaldıraraq divara çırpdı, yıxdım, qaldıraraq bir də... bir də çırpdı... Dayanmadan “meyit hardadır” deyə, soruşurdu... Sonra yerə atıb, təpiklədi... Bud hissəmdən təpikləyirdi, hətta əsirlikdən qayıdandan düz iki il sonra da orada düyünlər qalmışdı... Ağrısından o hissələrə toxuna bilmirdim...

- Yemək verirdilər?
- Su verirdilər, yanında da bir dilim çörək. Nə yeyirdim, nə də içirdim...

- Yalnız su və çörək? Başqa heç nə?
- Bir dəfə də suda bişmiş kartof verdilər. Yemədim, götürüb üstünə duz səpdim ki, ye! Yenə yemədim və həmin erməni nəzarətçi dedi ki, özünü döyüdülmə, nə verirlər ye, sizi axtarırlar, onsuz da dəyişdirəcəklər... Ləhcəsindən gördüm ki, nə Qarabağ ermənisidir, nə də Yerevan...

- Sən deyəsən yerli deyilsən. Hardan gəlmişən?
- Orta Asiyada yaşayırdım, indi gəlmişəm...

- Yəqin hələ acıqlı vaxtın deyil...
- ...
Fazilənin fikirlərini gülüşü ilə təsdiqlədi...

- Niyə mənə yazığın gəlir?
- Çünki sən qadınsan!

- Onda sən ya məni güllələ, ya da avtomatını ver, özümü öldürüm...

- Özünü şikəst eləmə! Ax-tarışdasınız, onsuz da səni qaytaracaqlar...
* * *

- Düşündüm ki, yəqin mənə ümid verir...

- Nə marağı var idi ki, sizə ümid verirdi?

- Ola bilsin, içində hər şey ölməmişdi, düşünürdü ki, qadınsız, günahı nədir ki?

- Orada elə ancaq döyüşçülər olurdu?

- Yox, bir dəfə də cavan gəlin gəlirdi...

* * *

- Ey, türk fahişəsi, bilirsən bu kimdir?

- Hardan bilim?

- Sənin ərinin öldürdüyü erməninin arvadıdır! Maşında səninlə gələn meyitin! Onun dörd körpəsi yetim qalıb. İndi o sənin gözünün içinə baxmağa gəlib! Əgər sənin az da olsa vicdanın varsa, xəcalət çəkəcəksən ki, ərin onun övladlarını yetim qoyub...

- Axı mənim ərim bulvarda gəzmir! O da ölüb... Mənim övladlarımda da

- Biz bu murdar türklərlə nə qədər bir yerdə gedəcəyik? Gəl, ikisini də öldürək!

- Mən xeyli türk öldürmüşəm, siyahım genişdir! – sürücü cavab verdi:
- Səndə isə azdır! Sən öldür ki, sənin aktivinə yazılsın...

- Əla jestdir! Bunu unutmayacağam! Çox sağ ol!

- Amma bax ha, qanları ilə maşını murdarlayacaqlar! Sonra təmizləyəcəksən?

- Ə yox bir! Kimdir maşını təmizləyən?!

- Onda yaxşısı budur qapını aç, “atıl” əmri ver, ya da özün itələ! Sonra da vur...

- Sən nə danışırısan? Kolonu aparan ruslardır! Özləri tapşırıb ki, içəridə nə istəyirsiniz edin, amma yolda, görünən yerdə heç nə etməyin! Kimsə bilməməlidir ki, rus maşınında girov var!

* * *

- O vaxt Mardakert idi...

- Ağdərə...

- Bəli. Bizi ora gətirdilər. Kəndin kənarında bir otaq idi... O vaxtlar kəndlərdə üstündə oturmaq üçün taxt düzəldirdilər...

- Taxtadan... Üstünə də mütəkkələr, döşəklər düzürdülər?

- Hə, hə, bax, ondan! Otaqda bir o taxtdan, bir də böyük stoldan başqa heç nə yox idi! Ümumiyyətlə, yaşayış yeri deyildi... Mən tez-tez tualetə getmək istədiyimi deyirdim... Onlar da əsəbiləşirdilər ki, bu yemir, içmir, elə hey tualetə getmək istəyir...

- İcazə verirdilər?

- Nəzarətlə aparırdılar...
* * *

Nəzarət altında olsa da evdən çıxarılıb həyətə tualetə aparılan Fazilə yeganə çıxış yolunu tualetlə ev arasında olan məsafədə intihar üçün vasitələr axtarırdı. Kənarında qayalıq var idi, ancaq neçə metr qaçıb özünü ata bilərdi. Bunu əvvəllər yoxlamışdı, ancaq dörd-beş metr uzaqlaşmağa imkan vermişdilər... İntihar üçün elə bir yer seçməli idi ki, son nəfəsinə mane olan olmasın...

Arxasınca tualetin qapısını örtəndə yeganə çıxış yolunun məhz bura olduğu qərarına gəlmişdi... İndi darısqal, taxta tualetin ortasındakı kiçik dəlikdən nəcislə dolu quyuya atılıb boğulmaq Fazilənin yeganə çıxış yolu idi...

09.05.2019

(Davamı var)

Vüsalə MSSMMSSDOVA